

Per promover la perscrutaziun da basa en tuttas disciplinas scientificas

■ (anr) Il Fond naziunal svizzer è vegnì fundà l'emprim d'avust 1952 – pia avant 60 onns – ord la tema che la Svizra crodia suenter la Segunda guerra mundiala enavos pertutgant la perscrutaziun. Il cussegl federal ed il parlament avevan mess a disposiziun lez onn 4 milliuns francs persuerter. 60 onns suenter èsi 700 milliuns. Dapi sia fundaziun en passa 70 000 dumondas vegnidas giuditgadas concernent la promoziun da projects e da carrieras. En tut en fin ussa pli che 11 milliardas francs vegnidas applitgadas per projects. A passa 20 000 giuvens scienziats han ins pussibilità tras stipendis era dimoras en l'exteriur per pudair perscrutar.

Parallel cun il preventiv per la promoziun da la perscrutaziun sco tala è er il dumber da dumondas inoltradas per sustegnair projects creschida. Fer tant ch'igl era 1953 be 267 èsi stà 1977 gia 741. 2002 en 1772 dumondas vegnidas inoltradas, in dumber ch'è s'augmentà l'onni passà sin il record da 2407.

Dapi 1975 ha il Fond naziunal svizzer lantschà – per incarica dal cussegl federal – era programs da perscrutaziun per schliar problems urgents da

muntada naziunala. Tals en vegnids finanziads cun pli che 660 milliuns francs. 2001 han ins fixà 28 projects da muntada per rinforzar la structura da perscrutaziun ed era sustegni quai cun ulteriurs 627 milliuns francs.

Tut quellas fadias e custs sajan stads giustifitgads ed era sa pajads. La Svizra figureschia dapi plirs onns sin l'emprim plaz tar «Innovation Union Scoreboard». En relaziun cun sia populaziun vegnan annunziads – segund il Fond naziunal svizzer

– patents lunsch sur la media. Era tar concorrenzas internaziunalas per ils megliers projects da perscrutaziun han perscrutaders svizzers gi grond success. Ina part considerabla da perscrutaders da l'exteriur en Svizra confermia era l'attrattività da las scolas autas svizras.

Per ils 60 onns Fond naziunal svizzer ha quel publicità in mussavia che definescha sias incaricas e princips d'agir. Igl è in confess per qualitat, indipendenza, responsabladad e fairness.

Fond naziunal – fundaziun per perscrutaziun

Il Fond naziunal svizzer è ina fundaziun da dretg privat cun l'intent da promover la perscrutaziun. El ha in cussegl da fundaziun, in cussegl da perscrutaziun ed in secretariat a Berna. Il cussegl da fundaziun è l'organ suprem che decida sin plaun strategic. Il cussegl da perscrutaziun naziunal sa cumpona da scienziats, pil pli d'engaschads sin scolas autas da la Svizra. El giuditgescha las dumondas suttamessas e decida davart la realisaziun.

Quel gremi cumpiglia fin 100 commembers, repartids sin quatter diversas partiziuns da disciplinas scientificas. Il secretariat sustegna e coordinescha las activitads dal cussegl da fundaziun, da quel da perscrutaziun e las cumissiuns da perscrutaziun.

Dal reminent ha il Fond naziunal svizzer era sustegni in'entira retscha da projects che han da far cun la Rumantschia en il pli vast senn dal pled.